

HAI-002-001607   Seat No. _____
Third Year B. Com. (Sem. VI) (CBCS) Examination
June / July - 2017
Human Resource Management : Paper - II
(New Course)
Faculty Code : 002
Subject Code : 001607

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.

- ૧ તાલીમની વ્યાખ્યા, હેતુઓ અને તાલીમનાં પ્રકારો સમજાવો. ૨૦
અથવા
- ૧ (અ) તાલીમનું મહત્ત્વ અને ફાયદા જણાવો. ૧૦
(બ) અસરકારક તાલીમ માટેનાં સૂચનો જણાવો. ૧૦
- ૨ કર્મચારી જુસ્સાનો અર્થ આપો. કર્મચારી જુસ્સાને અસર કરતાં પરિબળો અને જુસ્સો વધારવા માટેનાં માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો જણાવો. ૨૦
અથવા
- ૨ (અ) કર્મચારી ગેરશિસ્તનાં કારણો જણાવો. ૧૦
(બ) કર્મચારી જુસ્સાનું મહત્ત્વ અને જુસ્સાનું માપ જણાવો. ૧૦
- ૩ ઔદ્યોગિક માનસશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ, હેતુઓ જણાવો. ૧૫
અથવા
- ૩ (અ) ટૂંક નોંધ લખો : ઔદ્યોગિક થાક. ૮
(બ) ઔદ્યોગિક સંબંધોનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. ૭
- ૪ ઔદ્યોગિક ઝઘડાનાં કારણો અસરો જણાવો. ૧૫
અથવા
- ૪ (અ) ઔદ્યોગિક ઝઘડાનાં સ્વરૂપો જણાવો. ૮
(બ) ટૂંક નોંધ લખો : સામૂહિક સોદાગીરી. ૭

ENGLISH VERSION

Instruction : All questions is compulsory.

- 1 Explain the definition, objectives and types of training. **20**
- OR**
- 1 (a) State the importance and benefits of training. **10**
(b) State the suggestions for effective training. **10**
- 2 Give the meaning of personnel morale state the factors affecting personnel morale and also state the guiding principles of increasing personnel morale. **20**
- OR**
- 2 (a) State the causes of personnel judiscipline. **10**
(b) State the importance and Measurement of personnel moral. **10**
- 3 What is Industrial psychology state its importance and objectives ? **15**
- OR**
- 3 (a) Write a short note on Industrial fatigue. **8**
(b) State the scope of industrial relation. **7**
- 4 State the causes and effects of Industrial dispute. **15**
- OR**
- 4 (a) State the Nature of Industrial dispute. **8**
(b) Write a short on collective bargaing. **7**
-